

הזדמנות חדשה, פערים ישנים

המדיניות הישראלית איפשרה לאיראן להפוך למדינה סף גרעינית. עם התקרבותה לשולחן המו"מ, אסטרטגיה ברורה היא הדרך היחידה להחזרת הגלגל לאחור

רז צימט / 29.8.24

בנאום בכנס של מפקדי משמרות בטהרן בספטמבר 2013, הצהיר מנהיג איראן עלי חמינאי כי אינו מתנגד לדיפלומטיה ותומך בגישה אותה כינה "גמישות הרואית". הוא ציין, כי מדובר בטקטיקה טובה ולעיתים הכרחית כל עוד היא מוגבלת בתנאי בסיסי אחד. על מנת להבהיר מהו אותו תנאי השתמש המנהיג בדימוי של מתאבק המפגין לעיתים גמישות מסיבות טכניות, אך אינו שוכח מיהו יריבו ומהי מטרתו העיקרית. עמדתו של חמינאי בזכות הפגנת גמישות ודיפלומטיה בישרה את נכונותו לפשרה אסטרטגית מול המערב והכשירה את הקרקע למשא ומתן שהוביל בקיץ 2015 להסכם הגרעין ההיסטורי בין איראן למעצמות המערב.

11 שנים מאוחר יותר נראה כי ההנהגה האיראנית מתכוננת לחזור למו"מ בסוגיית הגרעין, ייתכן במטרה לקדם הסכם שיאפשר הקלה בסנקציות ושיפור המצב הכלכלי. שש שנים לאחר פרישת נשיא ארצות-הברית, דונלד טראמפ, מהסכם הגרעין וחמש שנים לאחר שאיראן החלה לסגת ממחויבויותיה להסכם, הצהיר השבוע חמינאי במפגש עם חברי ממשלתו החדשה של הנשיא מסעוד פזשכיאן, כי אף שאסור לאיראן לתלות תקוות באויב או לסמוך עליו, אין מניעה לקיים עמו אינטראקציה במצבים מסוימים. שבועיים קודם לכן הצהיר חמינאי, כי נסיגה שאינה טקטית בתחומים הצבאי, המדיני והכלכלי, מעוררת את זעמו של האל, במשתמע – נסיגה טקטית אפשרית בנסיבות מסוימות.

הצהרותיו של מנהיג איראן באות ברקע כינונו של ממשל חדש בטהרן. מינויו (באישור המנהיג) לתפקיד שר החוץ של עבאס עראקצי, מראשי צוות המשא ומתן הגרעיני בממשל הנשיא לשעבר, חסן רוחאני, מעיד על כוונת ההנהגה האיראנית לנסות ולחזור להסכמות חדשות עם הקהילה הבינלאומית בנושא הגרעין. עם זאת, יודגש כי יכולתו של הנשיא ושר החוץ לקדם דיאלוג עם ארצות-הברית תלויה בעיקר בנכונות מצד מנהיג איראן להגמיש את עמדותיו ולהסיר את התנגדותו העקרונית להסכם חדש, וכן בתוצאות הבחירות הקרובות לנשיאות ארצות הברית.

...

ד"ר רז צימט הוא חוקר בכיר ומומחה לאיראן במכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS) ובמרכז אליאנס ללימודים איראניים באוניברסיטת תל-אביב.

למאמר המלא:

<https://www.ynet.co.il/yedioth/article/yokra14055921>